

menligninger, og jeg er mere og mere kommen til den Overbevisning, at de smaa Ejendomme give betydeligt større Udbytte end de store. Jeg har for en Tid siden foretaget en Slags Udregning, et Gennemsnit for flere Kommuner Vedkommende. Nu maa jeg udtrykkelig gøre den Bemærkning, at jeg ikke giver dette ud for at være nogen Statistik, det er ikke noget paalideligt, det være langt fra, men paa den anden Side maa man indrømme, at vi ikke have noget paalideligt Grundlag at bygge nogen Statistik paa, naar Spørgsmaalet er om, hvilken Slags Ejendomme der forrenter sig bedst. Dertil kunne vi hverken bruge Areal, Hartkorn eller Ejendomsskyld, ingen af Delene er retfærdigt. Jeg skal langt fra paastaa, at det, jeg har brugt, er det mest retfærdige at regne med, nemlig den Kapital, vedkommende Ejer har indskudt i sin Ejendom, altsaa den Kapital, han skal have forrentet. Jeg har delt Ejendommene i forskellige Klasser derefter. Da har det vist sig, at Ejendomme, hvor Ejerens Indskud er under 10,000 Kr., altsaa den Slags Ejendomme, som omfatte alle de mindste, have givet et Udbytte af 15,8 pCt., Ejendomme, hvor Ejer har indskudt fra 10,000—30,000 Kr., have givet et Udbytte af 9,5 pCt., Ejendomme, hvor han har haft fra 30,000—60,000 Kr., have givet et Udbytte af 6,9 pCt., og i Ejendomme, hvor Ejerens Indskud er mellem 60,000 og 100,000 Kr., har hans Udbytte været 5,1 pCt. Ejendomme paa over 100,000 Kr. har jeg med Villie ikke nævnt noget Tal for, thi det er et temmelig vidt Omraade at gaa ind paa, dels er der kun faa Ejendomme af den Størrelse, og dels er der saa mange særlige Betingelser for de større Ejendomme, at jeg som sagt har villet undgaa at nævne noget Tal for dem. Jeg maa ogsaa sige, at ved det, jeg har nævnt, har jeg selvfølgelig undgaaet Ejendomme, ved hvilke der er særlige Biindtægter, og ved hvilke der i det hele er særlige Forhold til Stede, men selvfølgelig er det ikke undgaaet, at der er Kapital med enkelte Steder. Jeg gentager, hvad jeg har sagt, at det er ikke noget paalideligt, ikke noget, man kan bygge paa. Men naar jeg har anført disse Tal, er det kun, fordi jeg mener, at det er et Fingerpeg i den Retning, jeg mener, der er den rigtige, at de smaa Landbrug give langt større Udbytte, forrente sig bedre end de store.

Naar det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (Wenzel Neer-

gaard) nævnedes, at for at komme til Bunds i og faa en klar Forstaaelse af det Forhold skulde vi have paalidelige Regnskaber at bygge paa, maa jeg gøre opmærksom paa, at jeg ikke kan forstaa, hvordan saadanne Regnskaber skulle affattes, saa vi kunne bygge et paalideligt Grundlag derpaa. Jeg tror, de ville blive næsten lige saa upaalidelige som noget andet. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa hvorfor, men det ligger i Forholdets Natur, at der ikke kan bygges paa noget Regnskab, selv om det er ganske paalideligt som Regnskab.

Jeg sagde før, at dette ligger i selve Forholdets Natur, at de smaa Ejendomme betale sig bedst, og det vil jeg søge at bevise. Næsten alle Vegne paa Landet klages der jo over den dyre Arbejdskraft, og jeg skal gerne indrømme, at den mange Gange kan være dyr nok for dem, der skulle udrede den. Men nu vide vi jo godt, at der paa de store Ejendomme spildes umaadelig megen Arbejdskraft. Hvis vi blot tænke os Ejendomme paa 800—1,000 Tønder Land, er det vist temmelig almindeligt, at der hver Dag spildes en til to Arbejdstimer for at komme til og fra Arbejdet i Markerne. Paa en saadan Ejendom varer det 1 à 2 Timer at køre et Læs Gødning ud, det varer en lignende Tid at køre et Læs Rodfrugter hjem og maaske mere for, at køre et Læs Hø eller Sød hjem. For smaa Ejendomme er det indlysende, at man er fri for dette store Tidstab, det er en betydelig Fordel for de smaa Ejendomme.

Saa er der et andet Forhold, som spiller en overordentlig Rolle, og det er, at man mange Gange paa de store Ejendomme ikke nær kan faa Arbejdet gjort i rette Tid. Man ved jo, hvilken Betydning det har, at Jorden bliver bearbejdet i rette Tid, og hvilken Betydning det har, at Saaingen af Sød, Rodfrugter og Markfrø og Renholdelse af Markerne finder Sted i rette Tid. Nu er det indlysende, at man paa de smaa Ejendomme ganske anderledes er Herre over at faa Arbejdet gjort i rette Tid end paa de store Gaarde.

Ligeledes er der endnu et Forhold, som ogsaa spiller en ganske betydelig Rolle, hvor Tålen er om store og smaa Landbrug, og det er, med hvilken Interesse og Forstaaelse Arbejdet bliver gjort. Jeg kunde her have Lyst til at fremdrage en Udtalelse, som for ikke lang Tid siden blev fremsat af en større Landbruger. Han udtalte, at hvis man havde en Karl, som brugte Heste eller fodrede Heste, og denne Karl omtalte disse Heste som „min